

ANALIZA HYDROLOGICZNO – HYDRAULICZNA

Budowa chodnika zlokalizowanego przy drodze powiatowej nr 2209 L Jastków -

Sieprawice – Tomaszowice w miejscowości Sieprawice

Odcinek od km2+618,50 do km 3+375,00,

1. Podstawa opracowania projektu.

Projekt opracowano w oparciu o:

- Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 30 maja 2000 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie (Dziennik Ustaw Nr 63 z dnia 3 sierpnia 2000 r. – poz. 735),
- „Światła mostów i przepustów – zasady obliczeń z komentarzem i przykładami” – oprac. IBDiM Wrocław, 2000 r.,
- „Regulacja rzek i potoków” aut. J. Wołoszyn, wyd. PWN Warszawa, 1974 r.
- Mapy sytuacyjno - wysokościowe w skali 1:25 000.

2. Określenie przedmiotu i zakres inwestycji

Przedmiotem analizy jest ustalenie parametrów hydrologiczno – hydraulicznych istniejącego przepustu rurowego $\phi 80$ długości 11m.

- ustalenie maksymalnego spływu wód opadowych,
- ustalenie poziomu przepływu miarodajnego,
- określenie światła projektowanego obiektu,
- obliczenie wysokości spiętrzenia wysokiej wody.

3. Stan istniejący

Istniejącego przepustu rurowego $\phi 80$.

Długość przepustu istniejącego – 11m

Wysokość nasypu nad przepustem – 1m

Kąt skrzyżowania z osią drogi - 84°

4. Charakterystyka zlewni i ciek

Zlewnia rozpatrywanego ciek położona jest w dorzeczu rzeki Ciemięgi. Pomierzona na mapie w skali 1: 15 000 wynosi $F= 3.11\text{km}^2$. Rozpatrywany ciek prowadzi wodę a w okresie wiosennym również wodę z roztopów. Pod względem geologicznym jest to teren reprezentowany przez osady zastoiskowe i obszary gliniaste. Zlewnia znajduje się w terenie falistym o gruntach mało przepuszczalnych. Długość zlewni 2.00km. Średni spadek zlewni: $U= (230 - 200.00) / 2000 = 0.015$.

2. Obliczenia hydrologiczne. Obliczenie maksymalnego spływu wód opadowych

Wartość Q_p (maksymalny przepływ o określonym prawdopodobieństwie pojawienia się) określa się przy użyciu formuły opadowej (p.2.7)

$$Q_p = f \cdot F_1 \cdot j \cdot H_1 \cdot A \cdot \lambda \cdot \delta_j$$

Gdzie:

- f - bezwymiarowy współczynnik kształtu fali równy 0,6 w rozpatrywanym obszarze kraju,
- F_1 - maksymalny moduł odpływu jednostkowego wyrażony w postaci iloczynu,
$$F_1 = q_1 / (\varphi \times H_1)$$
- q_1 - maksymalny odpływ jednostkowy o prawdopodobieństwie 1% [$m^3 \times s^{-1} \times km^2$],
- φ - współczynnik odpływu odczytany z mapy (p.3.1.7.) = 0,55,
- H_1 - maksymalny opad dobowy o prawdopodobieństwie pojawienia się 1%, odczytany z mapy (p.3.1.6.) = 100mm
- A - powierzchnia zlewni – 3,11 [km^2],

$$A_{\text{zlewni}} := 2.00km \cdot 1.555km$$

$$A = 3.11 km^2$$

- λ_p - kwantyl rozkładu zmiennej λ_p dla zadanego prawdopodobieństwa p odczytany z tabeli 2.5.

$$\lambda_p := 0.894^{\frac{1}{p}}$$

- δ_j - współczynnik redukcji jeziornej, odczytany z tab. 2.11 w zależności od wskaźnika jeziorności jez ,

$$jez := 1$$

Maksymalny moduł odpływu jednostkowego F_1 określa się z tabeli 2.13 w zależności od hydromorfologicznej charakterystyki koryta rzeki Φ_r i czasu spływu po stokach t_s ,

Hydromorfologiczną charakterystykę koryta rzeki określa się ze wzoru:

$$\Phi_r = \frac{1000 \cdot (L + 1)}{m \cdot (I_{r1})^{\frac{1}{3}} \cdot A^{\frac{1}{4}} \cdot (j \cdot H_1)^{\frac{1}{4}}}$$

W którym :

$L + l$ - długość cieku wraz z suchą doliną działu wodnego - 2,5 [km]

m - miara szorstkości koryta cieku odczytana z tabeli 2.14

$$m := 9$$

I_{rl} - uśredniony spadek cieku = 2%

Czas spływupo stokach t_s określa się z tabeli 2.15 w zależności od hydromorfologicznej charakterystyki stoków

$$\Phi_s = \frac{(1000 \cdot I_s)^{\frac{1}{2}}}{m_s \cdot (I_s)^{\frac{1}{4}} \cdot (j \cdot H_l)^{\frac{1}{2}}}$$

W którym :

I_s - średnia długość stoków [km]

p - gęstość sieci rzecznej

$$p = \frac{(\Sigma (L + l))}{A}$$

$$I_s := \frac{1}{1.8 \cdot p}$$

$$p := \frac{2.5 \text{ km}}{3.11 \text{ km}^2}$$

$$I_s := \frac{1}{1.8 \cdot 0.8}$$

$$p = 0.8 \text{ km}^{-1}$$

$$I_s = 0.69$$

I_s - średnia spadek stoków [‰]

m_s - miara szorstkości stoków, odczytywana z tabeli 2.16

$$I_s = \frac{(\Delta h \Sigma k)}{A}$$

$$m_s := 0.15 \quad \Sigma k := 92$$

$$\Delta h := 1.0$$

$$A := 3.11 \quad H_l := 100$$

$$j := 0.55$$

$$I_s := \frac{1.0 \cdot 92}{3.11}$$

$$I_s = 29.58$$

$$I_{rl} = \frac{W_g - W_d}{L + l} \quad I_{rl} := \frac{230 - 200}{2.5}$$

$$I_{rl} = 12$$

$$\Phi_r = \frac{1000 \cdot 2.5 \text{ km}}{m \cdot (I_{rl})^{\frac{1}{3}} \cdot A^{\frac{1}{4}} \cdot (j \cdot H_l)^{\frac{1}{4}}}$$

$$\Phi_r = 33.55$$

$$\Phi_r := \frac{1000 \cdot 2.5}{9 \cdot (12)^{\frac{1}{3}} \cdot 3.11^{\frac{1}{4}} \cdot (0.55 \cdot 100)^{\frac{1}{4}}}$$

$$\Phi_s = \frac{(1000 \cdot I_s)^{\frac{1}{2}}}{m_s \cdot (I_s)^{\frac{1}{4}} \cdot (j \cdot H_l)^{\frac{1}{2}}}$$

$$\Phi_s := \frac{(1000 \cdot 0.69)^{\frac{1}{2}}}{0.15 \cdot (29.58)^{\frac{1}{4}} \cdot (0.55 \cdot 100)^{\frac{1}{2}}}$$

$$\Phi_s = 10.13$$

$$t_s := 140 + \left[\frac{(190 - 140)}{(12 - 10)} \right] \cdot (10.13 - 10)$$

$$t_s = 143.25 \quad \blacksquare \rightarrow \blacksquare \quad t_s = 150 \quad \Phi_r = 40$$

$$F_1 := 0.038$$

$$Q_p = f \cdot F_1 \cdot j \cdot H_1 \cdot A \cdot \lambda \cdot \delta_j$$

$$Q_p := 0.6 \cdot 0.038 \cdot 0.55 \cdot 100 \cdot 3.11 \cdot 0.894 \cdot 1.0$$

$$Q_p = 3.49 \quad \frac{m^3}{s}$$

3. Obliczenia hydrauliczne

Obliczenia hydrauliczne wykonano w oparciu o opracowanie „Światła mostów i przepustów – zasady obliczeń z komentarzem i przykładami” – sporządzone przez Instytut Badawczy Dróg i Mostów we Wrocławiu na zlecenie generalnej Dyrekcji Dróg Publicznych w Warszawie, w 2000r .

Obliczenia przepustów wykonano wg schematu hydraulicznego:

Przepust o niezatopionym wlocie i wylocie i przepływem częścią przekroju (wg rys.3.1.a)

$$H > 1,2 h_p \text{ i } h_p < 1,25 h_{kr}$$

Gdzie:

H – głębokość spiętrzonej wody przed wlotem

h_p - wysokość przewodu przepustu

h_{kr} – głębokość krytyczna w przepuście

Obliczenia hydrauliczne

a) Charakterystyka drogi

- rzędna korony drogi na skrzyżowaniu z ciekim wodnym – 198,95,
- szerokość korony nasypu drogowego – B_n – 7,00 m,
- nachylenie skarp nasypu drogowego – $1 : m_n = 1 : 1,5$.

b) Charakterystyka ciek

- przekrój poprzeczny doliny nieregularny,
- współczynnik szorstkości koryta $n_d = 0,06 \text{ s/m}^{1/3}$,
- spadek podłużny ciek $i_d = 0,5\%$,
- rzędna dna ciek przed wlotem przepustu – 196,90.

Warunki przepływu wody miarodajnej.

Nasyp drogowy przecina dolinę, w której nie ma wykształconego koryta ciek. Woda występuje okresowo i spływa po dnie doliny, która porasta trawą, krzakami oraz drzewami. Przepustowość koryta obliczona została dla schematu przekroju jednodzielnego ponieważ przekrój doliny jest zwarty bez wyraźnych tarasów zalewowych.

a) Głębokość wody w korycie ciek przy przepływie miarodajnym

- szerokość zwierciadła wody:

$$B := 4.00\text{m} \quad \text{dla } h = 0.90\text{m}$$

- powierzchnia przekroju strumienia:

$$F := 4.35\text{m}^2$$

- obwód zwilżony:

$$O_z := 7.8\text{m}$$

- promień hydrauliczny:

$$R_h = \frac{F}{O_z} \quad R_h := \frac{4.35}{7.8} \quad R_h = 0.56 \text{ m}$$

- średnia prędkość przepływu:

$$v = \frac{1}{n_d} \cdot \left[(R_h)^{\frac{2}{3}} \cdot (i_d)^{\frac{1}{2}} \right] \quad v := \frac{1}{0.06} \cdot \left[(0.56)^{\frac{2}{3}} \cdot (0.005)^{\frac{1}{2}} \right]$$

$$v = 0.8 \quad \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

$$Q = F \cdot v \quad Q := 4.35 \cdot 0.8 \quad Q = 3.48 \quad \frac{\text{m}^3}{\text{s}}$$

Warunek $(0.95 \cdot Q_m < Q(h_m) < 1.05 \cdot Q_m)$ = "spełniony"

Obliczone natężenie przepływu równe jest miarodajnemu.

Poziom w.w. w niezabudowanym przekroju hydrometrycznym I-I dla przepływu miarodajnego wynosi:

$$197.30 + 0.50 = 197.80 \text{ m.n.p.m.}$$

Napełnienie na wlocie projektowanego przepustu:

$$197.80 - 12 \cdot 0.005 = 197.74.$$

$$197.74 - 197.44 = 0.30 \text{ m}$$

d) Wzniesienie linii energii przed wlotem przepustu

Prędkość V_0 wody dopływającej:

$$v_0 = \frac{Q_m}{F_0} \quad v_0 := \frac{3.48}{4.35} \quad \frac{\text{m}}{\text{s}} \quad v_0 = 0.8$$

Wzniesienie linii energii przed przepustem H_0 względem poziomu dna wlotu gdzie wartość współczynnika energii kinetycznej α_0 przyjęto równą 1,10.

$$H_0 = H_d + \frac{\alpha_0 \cdot (v_0)^2}{2g} \quad H_0 := \left[1.0 + \frac{1.1 \cdot (0.8)^2}{2 \cdot 9.81} \right] \quad H_0 = 1.04 \text{ m}$$

e) Dobór kształtu wlotu i wymiarów przewodu

Przyjmuje się schemat hydrauliczny przepustu z wlotem i wylotem niezatopionym i przepływem częścią przekroju (rys. 3.1.a). Przewód przepustu zostanie wykonany z rur o przekroju kołowym, a wlot będzie prostopadły ze stożkami (rys. 3.5.b). Wartość współczynnika wydatku „m” określona z tabeli 3.3. przy założeniu pełnego dławienia bocznego dla przyjętego typu wlotu wynosi 0,31.

Przybliżona szerokość zastępcza przekroju wlotowego przewodu b_{kr} w ruchu krytycznym

$$b_{kr} = \frac{Q_m}{m \cdot \sqrt{2 \cdot g} \cdot (H_0)^{\frac{3}{2}}}$$

Wartość współczynników z tab. 3.3 przy założeniu pełnego dławienia bocznego dla przyjętego typu wylotu wynoszą:

$$m := 0.31 \quad \epsilon_{\text{ww}} := 0.79 \quad \mu := 0.65$$

$$b_{kr} := \frac{3.48}{0.31 \cdot \sqrt{2 \cdot 9.81} \cdot (1.04)^{\frac{3}{2}}} \quad b_{kr} = 2.39 \text{ m}$$

- zagwarantowanie niezatopienia wlotu z którego wynika, że:

$$D \geq \frac{H \cdot d}{1.2} \quad D \geq \frac{1.0}{1.20} \quad D \geq 0.83 \text{ m}$$

- dobrana średnica przewodu nie powinna być mniejsza od minimalnej dla przewodu nieprzełazowego $D \geq 0,52 \text{ m}$,
- prędkość wody w przepuscie nie przekraczała $3,0 \div 3,5 \text{ m/s}$,
- wymaganego wzniesienia stropu przewodu nad zwierciadłem wody w przewodzie,
- nie przekroczenia dopuszczalnego poziomu spiętrzenia wody przed przepustem,
- zachowanie minimalnego spadku dna przewodu,
- utrzymanie odpowiedniej prędkości na wylocie, nie wymagającej wykonania kosztownych umocnień,

Przyjęto średnicę przewodu $D = 1,00 \text{ m}$ i spadek przewodu i_p równy spadkowi minimalnemu 0,005

f) Rzeczywiste wzniesienie linii energii przed przepustem H_0

Potrzebna długość przewodu przepustu według wymiarów nasypu drogowego $L_p = 12,00$ m. Ze stosunku $L_p/D = 12.0$ wynika, że $L_p < 20 D$, wobec tego głębokość wody przed wlotem należy obliczać tak jak dla przewodu krótkiego.

Obliczenia prowadzono metoda kolejnych założeń głębokości H , dla których określono natężenie przepływu, aż osiągnie ono wartość Q_m .

Ostatecznie otrzymano:

- głębokość wody na wlocie $H = 0,90$ m, głębokość spełnia warunek $D \geq H : 1,2$, wlot do przepustu jest więc niezatopiony.
- Powierzchnię przekroju strumienia wody przed wlotem do przepustu $F_o = 4,35 \text{ m}^2$ ($H = 0,90$ m),
- Szerokość napływu wody $B_o = 7,44$ m. Wartość ta jest większa od $6D$ i spełnia warunek (3.10).
- Współczynnik wydatku wzięto z tabeli 3.3 dla dławienia pełnego. Za pole przekroju przewodu przepustu F_p' przy rzędnej spiętrzonego zwierciadła wody przyjęto część pola kołowego przekroju przewodu przepustu odpowiadającą danej głębokości:
 $F_p' = 0,198 \text{ m}^2$
- prędkość dopływowa $V_o = 0,8$ m/s
- wzniesienie linii energii $H_o = 1,04$ m,

- wartość współczynnika wydatku:

$$m = 1 \quad \epsilon_{\text{wv}} := 0.79 \quad \mu_{\text{wv}} := 0.65 \quad a_0 := 1.1$$

- $b_{kr} = 2,39$ m (tab. 3.2. według funkcji :

$$W_Q = \frac{Q}{D^2 \cdot \sqrt{g \cdot D}} \quad W_Q := \frac{3.48}{1.0^2 \cdot \sqrt{9.81 \cdot 1.0}} \quad W_Q = 1.11$$

- obliczone według wzoru (3.12) natężenie przepływu:

$$H_0 := \left(\frac{3.48}{0.31 \cdot 2.39 \cdot \sqrt{2 \cdot 9.81}} \right)^{\frac{2}{3}} \quad H_0 = 1.04$$

$$H = H_0 - \frac{[a_0 \cdot (v_0)^2]}{2 \cdot g} \quad H := 1.04 - \frac{[1.1 \cdot (0.80)^2]}{2 \cdot 9.81} \quad H = 1 \text{ m}$$

$$Q = m \cdot b_{kr} \cdot \sqrt{2 \cdot g} \cdot (H_0)^{\frac{3}{2}} \quad Q := 0.31 \cdot 2.39 \cdot \sqrt{2 \cdot 9.81} \cdot (1.04)^{\frac{3}{2}} \quad Q = 3.48 \frac{\text{m}^3}{\text{s}}$$

Woda przed wlotem przepustu spiętrzy się do rzędnej $196.90 + 1.04 = 197.94 \text{ m n.p.m.}$,

g) Warunki zatopienia wylotu przewodu

Głębokość strumienia wody w przekroju wylotowym h_{wyl} przyjęto z tab. 3.4. Dla warunków obliczeniowych otrzymuje się:

- wzniesienie zwierciadła wody dolnej nad dnem wylotu $h_d = h_m = 0,3 \text{ m}$ ($p = 2$).
- Głębokość krytyczna określona z tab. 3.2. dla obliczonego stosunku
 $W_Q = Q_m / (D^2 \times (g \times D)^{1/2}) = 1.11$; $h_{kr} = 0,975 \text{ m}$,
- z warunku (3.2.):

$$h_d \leq 1.25 \cdot h_{kr} \quad 0.3 \leq 1.25 \cdot 0.975 = 1.22 \text{ m}$$

Strumień na wylocie z przepustu jest niezatopiony.

h) Prędkość przepływu i napętnienie przewodu przy przepływie miarodajnym

Zaprojektowany przepust prowadzi wodę niepełnym przekrojem przewodu, przy niezatopionym wylocie. Prędkość przepływu w przewodzie przepustu określono dla pola przekroju strumienia o głębokości krytycznej ($F_p = F_{kr}$) p. 3.1.3. Powierzchnię F_{kr} określono z tab. 3.2 dla $W_Q = 1.11$. Wynosi $F_{kr} = 0.975 \times D^2 = 0.975 \text{ m}^2$

$$V_p = \frac{Q_m}{F_p} \quad V_p := \frac{3.48}{0.975} \quad V_p = 3.57 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

Obliczona prędkość w przewodzie jest równa dopuszczalnej $3,5 \text{ m/s}$.

i) Parametry strumienia w przekroju wylotowym

Spadek krytyczny w przewodzie obliczony z tabeli 3.2. dla $W_Q = 1,11$ wynosi:

n - szorstkość przewodu - 0.017

$$\frac{i_{kr} \cdot \sqrt[3]{D}}{n^2 \cdot g} = 13.8866 \quad i_{kr} := 13.8866 \cdot \frac{0.017^2 \cdot 9.81}{\sqrt[3]{1.0}} \quad i_{kr} = 0.04$$

$$h_{kr} = 0.975$$

Współczynnik szorstkości przewodu $n = 0,017$ dobrano z tab. 4.1. dla powierzchni betonowej.

Spadek przewodu przepustu $i_p = 0,005$ jest mniejszy od spadku krytycznego $i_{kr} = 0,04$ $i_p < i_{kr}$.

Według tab. 3.4. za głębokość wylotową przyjęto $h_{wyl}=0,75 h_{kr}=0,75 \times 0,975=0,73m$.

Inne parametry strumienia w przekroju wylotowym, obliczone z wykorzystaniem wzorów dla przekroju kołowego, wynoszą:

- $h_{wyl}=0,73m$,
- $F_{wyl}=0,61 m^2$
- $V_{wyl}=3,48 / 0,61 = 5,70 m/s$
- $b_{wyl}=0,84m$.

Dla dna cieku z tab. 2.2 prędkość nierozmywająca $v_{nr}=0.8 m/s$. Koryto cieku należy umocnić na długości $Lu = 3 \times D = 3.0m$. Typ umocnienia dobrany dla prędkości obliczeniowej $1.5 \times V_{wyl} = 8.55 m/s$. Płyty betonowe ażurowe o wymiarach $0.6 \times 0.4m$.

mgr inż. Jerzy Kaliszuk
upr. bud. do projektowania i nadzoru
w specjalności drogi
nr ewid. LUB/0026/POOD/04

Pow. zlewni
3.11km²

		mgr inż. Jerzy Kalliszuk NIP 821-123-41-99 REGON 432258971		Jakubowice Kościółka ul. Kasztanowa 5 21-003 Cielecierzyn
kom. 0503 070 826				
INWESTOR:		Urząd Gminy Jastków ul. Chmielowa 3 21-002 Jastków		
BRANŻA: Drogowa		STADIUM: PBW		
TEMAT: Projekt budowlano-wykonawczy chodnika przy drodze powiatowej nr 2209L Jastków - Sieprawice - Tomaszowice w miejscowości Sieprawki.				
RYSUJEK: POWIERZCHNIA ZLENNI				
Wyszczególnienie	Imię i Nazwisko	Podpis	Nr. upr.	DATA: 12.2013
Projektant	mgr inż. J. Kalliszuk		LUB/0026/POD/B	SKALA 1:15 000
St. asystent	mgr inż. R. Palonka		---	Rys. nr
Asystent	mgr inż. M. Gosik		---	
Asystent	Inż. A. Chojniowski		---	